Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ЗАМАН

2009 жыл 1-чи август, шабат кюн. №148 (18249)

Багъасы 3 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Президент

Арсен Каноков Юнус-Бек Евкуровну алгъышлагъанды

Къабарты-Малкъарны Президенти Арсен Каноков Ингуш Республиканы Президенти Юнус-Бек Евкуровну 46-жыллыгъы бла алгъышлагъанды.

Ингушетияны башчысына жиберилген правительстволу телеграммада былай айтылады: «Хурметли Юнус-Бек Баматгериевич, сизни жюрегимден къызыу алгъышлайма, кийик саулукъну болуругъузну, тынчлыкълы жашау этеригизни, кёп жылланы Ингушетия Республикагъа бла Ата журтубузгъа хайырлы ишигизде жетишимле болдуругъузну сойгеними билдиреме».

Правительство

Турист-рекреация комплексни терк атламла бла айнытыргъа

2030 жылда Къабарты-Малкъарда орталыкъ иш хакъны ёлчеми 9 кереден аламгъа ёсерикди, ишни хайырлылыгъы уа 9,8 керге кёп болмакъду. Бюджет а, бек алгъа, налогла жыйыу бла къуралмакъды.

Ол затла барысы да КъМР-ни айнытыуну 2006 жылда къабыл этилген стратегиясы жашауда бардырылса тамамланыллыкъдыла. Бу кюнледе КъМР-ни Правительствосу анга бир къауум тюрлениуле кийириуню юсюнден бегим къабыл этгенди.

Экономиканы айнытыуну эм сатыу-алыуну министри Мусукланы Алий жыйылыуда айтханнга кёре, документ Россейни Правительствосуну «РФ-ни 2020 жылгъа дери айныууну стратегиясы», РФ-ни Регионларын айнытыуну министерствосуну методика рекомендациялары, аны кибик битеу дунияда экономика кризисни ахыры не бла бошалгъаны эсге алынып, жангыдан жарашдырылгъанды. Энди документ республиканы айнытыуну кезиулери, алгъынча 15 жылгъа угъай, 20 жылгъа белгиленеди. Министр республиканы баш проблемаларын эм онгларын белгили этиу жаны бла къошакъ анализге бардыргъанды. Экономиканы алгъа элтген кючле, бек алгъа, туристрекреацияны бла агропромышленность комплексни айнытыу боллукъдула.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Акция

Донорну шабат кюню

2009 жылда 1-чи августдан 7-чи августа дери донорланы магъаналарын кётюрюр, аланы хайырлы ишлерин англылатыр муратда КъМР-ни Информация коммуникацияла, жамауат биригулени эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствосу «Станция переливания крови» саулукъ сакълауну къырал учреждениясы, «М –Драйв» жамауат организация эм «Регион-07» журнал бла бирге «Суббота Доноров» эм «Авто-Донор» деген битеуроссей акцияны эки кезиуюн бардырыргъа белгилейди.

Аны чеклеринде донор къан жыяргъа мурат этиледи. Анга уа КъМР-ни министерстволарыны, ведомстволарыны, жамауат организацияларыны келечилерин, автомобиль жюрютюрге сюйгенлени эм саулай жаш тёлюню тири къатышыргъа чакъырады.

Айтханыбызча, акция эки кезиуге бардырыллыкъды. 1-чи августда «Субботник Доноров» бу адресде боллукъду: Тарчоков орамда 12-чи юйде эртденликде сагъат 9-дан 14 сагъатха дери. Мында жаш къырал къуллукъчула эм жамауат организацияланы келечилери донор къан берликдиле. 7-чи августа сагъат 9-дан 14-ге дери кезиуде Къабартыны Россейге къошулгъанынны 400-жыллыкъ майданында жаш водительле адамланы донор къан бериллик жерге хакъсыз эльтирикдиле.

Сорлукълары болгъанла бу телефонлагъа сёлешсинле: **77-83-35**.

Фатима – **89633974604**
Лейла – **89287232316**.

Ахшы хапар

Биринчи августдан пенсияны страховой кесеги 7,5 процентге ёседи

- Быйылны ахырына дери пенсиячыланы файдалары эки кере кёбейтилликдиле - августда эм декабрьде, - деп эсге салгъанды РФ-ни Пенсия фондуну правлениясыны председателини орунбасары Лилия Чижик.

1-чи августдан россейлилени урунуу пенсияларыны страховой кесеги 7,5 процентге кёбейеди. Пенсияны орталыкъ ёлчеми 5536 сомгъа дери кётюрюлюкдю. 1-чи декабрьден а урунуу пенсияны базовый кесегин 31,4 процентге кёбейтирикдиле. Жылны ахырына пенсияны орталыкъ ёлчеми 6280 сомгъа жетдирилликди, социальный пенсияны 4 ёлчеми уа, пенсиячыны жашау этергге онг берген ачхасындан кёбюрек болуп, 4294 сомгъа дери ёсдюрюллюкдю.

Аны бла бирге пенсиялары жангыдан санау бла байламлы ишле, 1-чи августдан башланып, автомат халда тамамланыллыкъдыла. Шёндюге дери уа аллай ишни этдирир ючюн, пенсиячылагъа заявление жазаргъа керек болуп тургъанды.

Келир жылда пенсиячылагъа ачха дагъыда хъошулурукъду – апрель эм июль айлада. Алай бла уа урунуу пенсияла 46 процентге кёбейирикдиле, 8408 сомбла болукъдула. Инвалидлени бла Уллу Ата журт урушха къатышханланы файдалары уа 4000 сомгъа кёбейирикдиле эм 20 минг сомдан асламыракъ боллукъдула.

Келир жылны башында пенсиялары 2002 жылгъа дери тохташдырылгъан россейлилени пенсия бла байламлы эркинликлерине жангыдан къараллыкъды. Эсге салайыкъ, пенсиягъа кёре берилген эркинлик пенсияны страховой кесегини ёлчемин тохташдыруда хайырланылгъан кёрюмдюдю.

2002 жылгъа дери урунуу стажлары болгъан пенсиячыланы 2002 жылда пенсия реформала бардырылгънны бериген пенсия проблаларыны ёлчемлери да 10 процентге кёбейирикдиле, аны юсюне да совет (1991 жылгъа дери) стажны хар жылы ючюн 1 процент индексация къошуллукъду.

САУГЪАЛАУ

Багъаларын чыгъаргъандыла

-Мен бери сизни бла тюбеширге бек ыразы болуп келеме. Иш кёллю эм жууаплы адамла урунадыла Къабарты-Малкъар Республиканы Ич ишлерини органларында, - деп башлагъанды сёзюн Россей Федерацияны ич ишлерини министрини заместители генерал-полковник Аркадий Еделев, КъМР-ни МВД-да къуллукъ этгенле бла тюбешиуюн ача.

Ол жыйылыу а бютюнда хычыуун эди. Москвадан келген уллу къуллукъчу КъМР-ни ич ишлерини бёлюмлеринде къуллукъ этген 37 адамгъа РФ-ни ич ишлерини министри Рашид Нургалиевни буйругъу бла саугъала бергенди.

Биринчи болуп саугъаны республиканы ич ишлерини министри Юрий Томчак алгъанды. Законлукъну, право низамны кючлендириуге салгъан кыйыны эмда ишинде уллу жетишим болдургъаны ючюн Сыйлылыкъны орденине тийишли болгъанды ол. Милицияны энчи отрядыны инженер-сапёру майор Андрей Прокопов Кишилики ордени бла саугъаланнганды.

Саугъаланнганланы ол кюн, ары чакъырылгъан коллегаларындан сора да, РФ-ни ФСБ-сыны Къабарты-Малкъарда Управлениясыны башчысы генерал-майор Владимир Сёрдюк алгъышлагъанды.

Аркадий Еделев а бюгюн алынгган саугъаланы хар биринде да ФСБ-ны подразделениялярында къуллукъ этгенлени кыйынлары уллу болгъанын чертгенди. «Ала халкъла аралы терроризмге эм экстремизмге кьажау кюрешде милицияда къуллукъ этгенле бла къаты байламлыкъда ишлейдиле», - деп белгилегенди.

Ахырында генерал-полковник, соруулагъа жууап бере, былай дегенди: «Битеу алып айтханда, Север Кавказда болум бир къауум газетледе жазылгъаныча къоркъуулу, къыйын тюйолдю. Болсада къачып, бугъуп, аманлыкъ ишледен кеслерин тыймай айланнган бандит къауумлаты уа къурутургъа кереклиси кимге да туурады. Ала, бек алгъа, мамыр халкъны тынчлыкълы жашаугъа бузадыла. Аланы тыш къыраллада жашагъан бир къауум кючле финансла бла жалчытханлары да билесиз. Сёз ючюн, Россейни бла Азербайджаннны чегинде алгъаракълада Францияда, Австрияда келген аманлыкъчыла тутулгъандыла».

Аркадий Еделев Юрий Томчакны саугъасы бла алгъышлайды.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратны автор алгъанды.

Жетишим

Тырнауузчу спортчу Башийланы Махмут жашланы араларында грек-рим тутушуудан Сербияда бардырылгъан Европаны биринчилигинде бийик даражагъа кётюрюлгенди. Ол хорламгъа жетгени бла бирге бу эришиулени бек ючлю гёжефине саналгъанды. Россейни жыйымдыкъ командасы да биринчи жерни алгъанды.

Бараз кюнню ингирлигинде Баший улугъа Нальчикни аэропортунда жигитгеча тюбегендиле, тохтаусуз къуйгъан жауунгга, кюнню суукъулугъуна да къарамай. Аланы асламысы, сёзсюз, Элбрус райондан эдиле, ол санда спортчуну жууукълары, шёхлары, властьны келечилери эм башкала да.

Черек райондан да Махмутха тюберге уллу делегация келген эди. Анга сейир этерча тюйюлдю, нек дегенде Башийланы тукъумну асламысы анда жашайды.

Официальный келечиледен къууанчлы тюбешиуге Къабарты-Малкъарны спорт эм туризм министри Аслан Афаунов, КъМР-ни экономиканы айнытыу эм сатыу алыу министри Мусукланы Алий, Элбрус муниципальный районну жер-жерли самоуправлениясыны советини председатели Отарланы Исмайыл, Тырнауз шахарны администрациясыны башчысы Малкъарланы Аслан, Элбрус районну жаш тёлюню ишлери, физкультура эм спорт жаны бла комитетини председатели Жаппуланы Магомет, спорт тутушуну федерациясыны толтуруучу директору Анзор Темботов, Элбрус элни эм Огъары Малкъарны администрацияларыны башчылары Курданланы Узейир бла Нёгёрланы Байрымукъ да къатышхандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Аслан Афаунов Махмутха уллу хорлам болдургъаны ючюн жюрек ыразылыгъын билдиргенди.

Башийланы Махмут – Европаны биринчилигини эм кючлю гёжефи

Баший улуна тюберге келгенлени къауууму.

Отчёт-айырыу конференция

Кёрюмдюле аман тюйюлдюле

Тюнене Нальчикни къырал концерт залында «КъМР-ни промышленниклерини бла предпринимательлерини союзу» деген иш бериучюлени региональный бёлюмюню отчёт-айырыу конференциясы болгъанды. Аны ишин бириги-нюю председатели – КъМР-ни эл мюлк эм аш-азыкъ министри Тембулат Эркенов бардырыгъанды.

Анда КъМР-ни промышленниклерини бла предпринимательлерини союзу 2008 жылда бла быйылны биринчи жарымында этген ишлени юсюнден баш докладны региональный бириги-нюю председателини заместители Жантемир Губачиков этгенди.

Андан сора чыгъып сёлешгенле кеслери башчылыкъ этген промышленность предприятиялада биогонлюкде халны эм кризисни кезиюнде къалай ишлегенлерини юсюнден айтхандыла.

Отчёт-айырыу конференцияда къурау вопросларга да къаралгъанды, сора битеу сюзюлген вопросланы юсюнден тийишли бегим къабыл этилгенди.

Жыйылыуну ишине КъМР-ни Правительствосуну Председателини биринчи заместители Мурат Тхазаплижев къатышханды эм сёлешгенди.

Отчёт-айырыу конференцияны ишини юсюнден толуракъ отчёт газетде басмаланырыкъды

Бизни корр.

Коллегия

Тындырыллыкъ жумушланы юсюнден баргъанды сёз

Юсюбюздеги жылны биринчи жарымында республикалы министерствону къараууда болгъан премышленность предприятияла 2,57 миллиард сом багъасы продукция чыгъаргъандыла. Прогноз бла бепгиленгенинден ол 69 миллион сомгъа кёпдю. Биогонлюкде машинала ишлеучю эм тюрсюнлю металлургия бёлюмле терк айнып барадыла. Производство борчланы жетишимли толтуруп, ахшы финанс кёрюмдюле «Терекалмаз», «Телемеханика», «Бахсаны «Автозапчасть» заводу» ачыкъ эм «Кавказкабель» жабыкъ акционер общественоа болдургъандыла. Ала чыгъаргъан продукция суралмай къалмайды, къыралны кёп регионларына жиберилип турады.

КъМР-ни Промышленность, отлукъ-энергетика комплекс эм жашау журт-коммунальный мюлк министерствосуну колегиясны жыйылыуунда алгъай шартланы министр Адиб Абрегов келтиргенди. Ол андан арысында билдиргенине кёре, жеингил эм азъач жарашдырыучу предприятияладан бек игилеге чеклеген жууаплылыкълары болгъан «Комтекс», «Аякъ кийимле чыгъаргъан «Комплект» обществона эм «Прохладныйни мебель фабрикасы» ачыкъ акционер общество саналгъандыла. Аны бла бирге, жюрютюрча ырысхылары, инвестиция салымла, продукцияларына заказла азлыкъ этип, «Нальчикдеги машинала ишлеучю завод», «Прохладныйни жарыкъ проводник приборла заводу», «Нальчикни бийик вольтлу аппаратура заводу», «Горянка», «Натбек» ачыкъ акционер общественоа белгиленнген чеклеге жеталмагъандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Партия жашау

Приёмныйни иши сюзюлгенди

«Единая Россия» политика партияны Къабарты-Малкъарда регион бёлюмюню президиумуну кезиулю жыйылыуу болгъанды. Анда партияны башчысы В.В.Путинни приёмныйнни ишини юсюнден доклад бла аны таматасы Виктор Сорокин сёлешгенди. Ол белгилегеннге кёре, приёмный ачылгъанлы ары 1500 тарыгъыу бла тилек келгендиле. Аланы 38 проценти толтурулгъанды, 55 процентине ангылатыула берилгендиле, 7 проценти да контрольдадыла.Сорокин айтханнга кёре, тилеклени асламысы жашау журт кереклиси, коммунальный службала бла даулашла, социальный жалчытыу, иш хакъны тёлеу эмда сюд системагъа тарыгъыула бла байламлыдыла.

Андан сора кадрла бла байламлы вопросха къаралгъанды. Жыйылгъанла партия организацияны биринчи эмда жер-жерли бёлюмлерини ишлерини отчётларына тынгылагъандыла. XVI партконференцияны ишини итогларына кёре, регион эм жер-жерли толтуруучу комитетлени ишлери бла байламлы эсгертилуени бла предложенияланы толтуруу жаны бла мадарланы планына къаралгъанды эм ол къабыл этилгенди.

Жыйылыуну регион политсоветни секретары, КъМР-ни Парламентини Председателини биринчи заместители Руслан Жанимов бардыргъанды.

Мадина ШУРДУМОВА.

Алгъышлау

Мамырлыкъ эм насып тежейбиз!

Къабарты-Малкъар Республиканы Информация коммуникацияла, жамауат биригулени эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министерствосу Къабарты-Малкъар Республиканы Афганистан, жер-жерли урушлагъа эм уруш къауугъалагъа къатышхан ветеранларыны Союзу ол айырмалы подразделениялада аскер къуллукъларын бардыргъан жерлешлерибизни Хауа-десант аскерлени кюню бла алгъышлайды. Кёгюгюз мамыр эм юйюрлеригиз тынчлыкълы болурларын тежейбиз! ВДВ-гъа махтау!

Къыралда - дунияда

Къытлыкъдан къутултурча

Россей Федерацияны Президенти Дмитрий Медведев къырал жумуш бла Таджикистанда болгъанды, республиканы президенти Эмомали Рахмон эм ол къыралны башха оноучулары бла тюбешгенди, кёп сфералада биригип ишлеуню, къоруулануну, сатыуалыуну юслеринден келишимлеге къол салгъанды.

Тюнене Дмитрий Медведев Таджикистандан Къыргъызстаннга учханды. Анга жангыдан республиканы президентине айырылгъан Къурманбек Бакиев, башха къырал къуллукъчула да жарыкъ тюбегендиле. Бу къыралда бек баш иш терк мажарылыучу аскер ючюн къурауду. Эштада, ол ючюн, Россей бла Къыргъызстандан сора да, Къазахстанны эм жууукъ Востокну башха къыралларыны тийишли аскер бёлюмлери кирлик болурла.

Ючжыллыкъ бюджетге къарагъандыла

Правительствону кезиулю жыйылыуунда къыралны 3-жыллыкъ бюджетине къарагъандыла эм бир кесек тюрлениуле бла къабыл этгендиле. Анда пенсияларгъа, пособияла къошуллукъларына, дарманланы багъалары чексиз кётюрюле багъаны, жашау журтла ишлеуге, къоранчланы не къадар азайтыугъа, ишчи жерле къурауугъа артыкъда уллу эс бурулады.

-Къытлыкъны хатасындан бир-бир проектлени жашауда бардырыуну болжаллрын арт болжалгъа кёчюрюрге тюшген эсе да, социальный магъаналары болгъан проектлени уа алжаусуз толтурлукъбуз, - дегенди РФ-ни премьер-министри.

Тарифлени азайтадыла

Владимир Путин Правительствону кезиулю жыйылыуунда сёлеше, Сахалинде, Владивостокда, Сибирьде жашагъанла арадан узакъда сунмасынла кеслерин. Биз бир къыралда жашайбыз, жууукъланы кёрюрге, солургъа Узакъ Востокдан келедиле, жол хакъ къылыкъсыз улуду. Аны эсге алып, май-сентябрь айлада тарифлени азайтыргъа жораланнган бегимге къол салгъанма, дегенди. Андан сора да, Узакъ Востокну бла араны транспорт байламлыкъларын игилендирирге мурат болгъанын айтханды.

Курорт шахарда - терракт

Испанияны курорт шахарларындан биринде – Майоркада - жерленнген жеингил машина чачдырылгъанды. Аны хатасындан эки полицай ёлгенлиде, жаралы болгъанла да бардыла. Къыралны президенти ёлгенлени юйюрлерине, жууукъларына къайгъы сёз бергенди, ырысхы бла болушлукъ этиллигин да айтханды.

Къаугъа къозгъагъан машина

Германияда кеслерини солуулары къыралны ырысхысындан юзюп къургъа кёпле кюрешгендиле, ол санда министрле окъуна. Бир-бирде ол а уллу къаугъала, даулашла туудурады.

Бу къыралны саулукъ сакълау министри – социал-демократия партияны члени Испаниягъа солургъа баргъанды. Шофёруна уа къуллукъ машинасынызындан сюрюргъ буюргъанды (2500 километр узакълыкъгъа). Сюргенди.

Бек бай адамлагъа деп жарашдырылгъан ол аламатлыкъ машинаны уа биринчи кюн окъуна урлап кетгендиле. Машинаны эгинчи кюн тапхандыла. Уллу къаугъа да кётюрлюк болмаз эдиле, дагъыда къуллукъ машиналары бла 4 министр солуугъа кетмеселе.

Басмагъа **ХУЧИНАЛАНЫ Ануар** хазырлагъанды.

Турист-рекреация комплексни терк атламла бла айнытыргъа

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеги.

- Стратегияны айнытыуну чеклеринде аш-азыкъ продуктланы, багъыу эм профилактика дарманланы ахшы эм экология жаны бла тазаларын чыгъарыуну жангы комплекслери къуралдыкъдыла, - деген Мусукланы Алий. - Стратегияда турист-рекреация комплексни терк атламла бла айнытыргъа деп белгиленеди. Аны жашауда бардырыуну хайырындан 2030 жылда республикагъа бир жылгъа 3,4 миллион турист келирин жалчытыргъа боллукъду. Ол алай болса уа, эл мюлкюю эм аш-азыкъ промышленностну айнытыугъа, бек алгъа республикабызны кесини излемлерин жалчытыугъа баш магъана берилликди.

Экономиканы ол халда жарашдырылгъан структурасы аны терк эм тутхучу айныуун жалчытырыкъды, битеулю регион продуктну орта эсеп бла жылгъа ёсюуюню терклиги 11 процентге жетерикди. Ишсизлик 26 процентден 3 процентге дери тюшерикди, орталыкъ иш хакъ 33,4 минг сом боллукъду, битеулю регион продуктну ёлчеми экономикада ишлеген адамланы санына кёре 118,6 мингден 1171,3 минг сомгъа дери ёсерикди, регион бюджетни кеси файдаларыбыз бла жалчытыу 22,6 процентден 88 процентге жетерикди.

КъМР-ни Правительствосуну Председатели Андрей Ярин иш хакъны ёсюую, ишсизликни эм дотацияны азайыулары, дегенча бир къуум кёрюмдюлюге айырып эс бургъанды. Иш хакъ стратегияда кёргюзтюлгенден эсе терк атламла бла кёбейгенин, ишсизлик эм дотация алыу иги да аз болгъанларын, республика арт юч жылда алгъа биле-биле атламла эте бургъанын чертгенди. Болсада битеулю регион продуктну жыллыкъ ёсюу атламлары 2010 жылгъа 11 процентге жетеригине премьер-министр ишекли болгъанын айтханды. Мусукланы Алий аны былай ангылатханды: 2008-2009 жыллада ол кёрюмдю 6 процент чакъла боллукъду, алай битеулю экономика кризисден сора россейли экономика теркден терк айный барлыкъды, стратегияда белгиленген чеклеге жетиширге къолубуздан келлигине ишек жокъду.

КъМР-ни Парламентини эм Правительствосуну пресс-службасы.

Тындырыллыкъ жумушланы юсюнден баргъанды сёз

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеги.

Россей Федерацияны Промышленность эм сатыу-алыу, Саулукъ сакълау эм социальный айнытыу эмда Регионланы айнытыу министерстволарына, КъМР-ни Президенти къол салып, финанс къытлыкъны хатасындан къыйын болумгъа тюшген аллай предприятиялагъа болушукъ этилирин тилеп къагъытла жиберилгенлиде.

Отлукъ-энергетика комплексде болумну ачыкълай, министр республиканы жеринде электроток баргъан ызланы узунлукълары 11900 километр, трансформатор подстанцилада 3000-ден аслам болгъанларын чертгенди. Биринчи жарымжыллыкъда, битеу алгъанда, 703,5 миллион киловатт-сагъат ток къорытылгъанды, жер-жерли электростанциялада чыгъарылгъан токну ёлчеми 150 миллион киловатт-сагъатха жуукъкълашханды. Къабарты-Малкъар Республиканы энергетика комплексин айнытыуну мадарлары жарашдырылып, «Юг России (2008-2012ж.)» федеральный энчи программагъа кийирилгенлиде. Алагъа тийишлиликде Тёбен Черек ГЭС-лени къауумунда Къашхатау электростанцияны къурулуу бардырылады, кёлир жылда ишлетип кёрюрча халгъа жетидирилликди. Ол объект хайырланылыргъа берилсе, республикада къорытылгъан электротокну жарымы кесибизде чыгъарыллыкъды, дегенди А.Абрегов. Ток барлыкъ ызланы тартыу да андан ары бардырылгъанын, ток бла тыйгъычысы жалчытыуну, аны аяулу хайырланыуну башха мадарларыны юсленинден да бидиргенди.

Табийгъат газ бла жалчытыу къалай къуралгъаныны юсюнден шарт тарихле келтиргенди докладчы. Ол санда Нальчик шахар округда узунлугу 75 километр болгъан газ ыз тартылгъанын, ол иш «Газпром» ачыкъ акционер обществосо бёлген ахчагъа тамамланнганын айтханды. Отлукъжау материалланы чыгъарыну, хайырланыуну юсюнден да къысха билдиргенди. Экинчи жарымжыллыкъгъа бюджеттаны белгилей, докладчы бек алгъа жашау болумланы къурау жаны бла предприятиялаными эм организацияланы чырмаусуз ишлерлерин жалчытыугъа, КъМР-ни Президенти Арсен Канокову Парламентге Посланиясында белгиленген борчланы толтруугъа энчи эс бурургъа кереклисин айтханды.

Жашау журт-коммунальный мюлкню жангыча къурау жаны бла республикалы адресли программала толтурула барсынларына себелик этиучю федеральный Фондданы бёлюнгген ахча болушады. Республикалы бюджетден бёлюнгген ахча да белгиленген жумушлагъа къоратылады. Финансла къалай хайырланылгъанларына тийишли органла контролькъ этедиле. Министерстволу, аны бойсунуунда болгъан предприятияланы бла организацияланы бла борчлары - Президент Арсен Каноков бардыргъан кенгешледе этилген протокол буюруулану алжаусуз толтуруурууду, дегенди министр.

Сёлешиулеге «Кавказская энергетическая управляющая компания» ачыкъ акционер обществону баш инженери Мухамед Малухов, «Каббалкгаз» ачыкъ акционер обществону толтуруучу директору Валерий Кантеев, Нальчик шахар округну администрациясыны башчысыны биринчи орунбасары Виктор Сорокин, жашау болумла къурауда ишлегенлени профсоюзларыны рескомуну председателини борчун толтургъан Ольга Королёва эм башлана къошулгъандыла.

Коллегияны жыйылыууна КъМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасары Уяналаны Кязим, Президентни советниги Отарланы Роза къатышхандыла. Ол къошакъла да кийирилген бегимни къабыл этиу бла бошалгъанды.

БОРИСЛАНЫ К.

Тамбла - Темир жолчуну кюнюдю

Битеу къыралны темир жолчулары бла бирге кеслерини профессионал байрамларын Нальчик-Опорная темир жол станцияны коллективи да белгилерикди. Алгъышлаулла, саугъала бериу бла ётдюрюлючю къуунчаллы кюнледе итогла чыгъарылыучудула. Озгъан айлада къаллай бир иш тамамланнганыны, жетишимлени, кемчиликлени да юслеринден айтылыучуду, алда борчлагъа да эс бурулуучуду.

Станцияны начальнигин Александр Фёдоров бла тюбешип, шёндюгю болумну юсюнден ушакъ этгенбиз, соруулларыбызгъа жууап беририн тилегенбиз.

Темир жол станцияны мекямы.

- **Сизни бирикдирилген, башхача айтханда, баш станцияда урунганла, къолдан юсюнден ушакъ этгенбиз, соруулларыбызгъа жууап беририн тилегенбиз.**

- Бизден къалмагъанын энчи чертирге сюеме. Бизни кёрюмдюле жюк жибериучю организацияла къалай ишлегенлерине кёре боладыла. Финанс къытлыкъ къысхаы бла да байламлы болур, ала заявкаларында кёргюзтюлгени чакълы бир продукция чыгъаралмай къалыучулары тыяды.

Кече-кюн демей жюк жиберип турурча адам кюч да, вагонла, жарым вагонла, цистернала да бардыла. Коллективни хар адамы кесине буюрулгъан жумушну толтуруугъа жууаплы къала бла алып къарагъанда уа, бизни клиентлерибиз мындан арысында сёзлерине таблыпл турурла, бизни кёрюмдюлерибиз да игиленирле деген умут барды.

- **Баш станцияны бойсунуунда болгъан темир жол станцияладан бюгюнлеге бек иги кёрюмдюле къайсысында болдурулгъандыла?**

- Бизден къалмагъанын энчи чертирге сюеме. Бизни кёрюмдюле жюк жиберуючю организацияла къалай ишлегенлерине кёре боладыла. Финанс къытлыкъ къысхаы бла да байламлы болур, ала заявкаларында кёргюзтюлгени чакълы бир продукция чыгъаралмай къалыучулары тыяды.

Кече-кюн демей жюк жиберип турурча адам кюч да, вагонла, жарым вагонла, цистернала да бардыла. Коллективни хар адамы кесине буюрулгъан жумушну толтуруугъа жууаплы къала бла алып къарагъанда уа, бизни клиентлерибиз мындан арысында сёзлерине таблыпл турурла, бизни кёрюмдюлерибиз да игиленирле деген умут барды.

- **Баш станцияны бойсунуунда болгъан темир жол станцияладан бюгюнлеге бек иги кёрюмдюле къайсысында болдурулгъандыла?**

- Бизни къарауубузда Докшукино, Котляревская, Муртазово, Нартан станцияла бардыла. Жюк жиберию, жюк алыу, урунуу низам жаны бла да айырмалы Валерий Хасанов башчылыкъ этген Докшукино станцияны коллективиди. Бек игиге уа махтауу ветеранларыбыздан бири Аналаны Магомет башчылыкъ этген «Трансконтейнер» участка саналады. Аны уллу болмагъан коллективи контейнерлени алып, жиберип, къайтарыу болжалларын къысхартып, райды, шарайпсызы тамамларгъа хазырды. Сыныуну адамларыбыз кёпдюле. Къайсы бири да профессионал байрамыбызгъа иш кёлюлюк бла тюбейди. Тоннабизде угъай, битеу Минераловод регионда алда барды.

- **Байрам жыйылыуда ветеранлагъа, алчылагъа ыспас этген ахшы тёреледен биридиби. Дагъыда кимлени энчи белгилерге сюерик эдинг?**

- Огары чертгенимча, махтаугъа тийишли адамларыбыз кёпдюле. Бир газет билдирируде аланы барысын да сагъыныргъа онг болмаз. Алай байрам кюн жыйылгъан да зтеркибиз. Къайыннларына иги багъа бичилликлени санында составланы къурауучла Юрий Исаков, Владимир Карапышев, станцияда дежурныйле Эдуард Бозиев, Феликс Гогуноков, жюк алыуну, жиберию бардырыгъанла Светлана Сафонова, Ахмед Гаунов эм башхала бардыла.

Газетни юсю бла аллай онг берилгенин хайырланып, республиканы Темир жолчуларын байрамыбыз бла алгъышлайма! Саулукъну, насыпны, жетишимли болурларын сюйгеними билдиреме.

«Махтаугъа тийишли адамларыбыз кёпдюле»

Атасы айтхан жолну сайлагъанды

Аналаны Мухтарны жашы Тимур, Хасанияда орта школну бошап, Нальчик темир жол станцияда ишлеп тебиргенли 28 жыл бола кетеди. Ол темир жолчуланы къауумуна бошдан угъай, атасыны айтыуу бла тюшгенди.

Жаш инженерлени урунур жерлерин тохташтырыу жаны бла комиссияны жыйылыуунда кесибизни республикада ишлерге жиберирлерин тилегенди. Бигъуы Нальчик станциягъа къайтханында, тёбенден башлап сынау жыйышдыртни кёп да бармай станцияда дежурныйни борчун толтурургъа кёчореди. Жети жыл мындан алгъа уа аны баш станцияны начальнигини орунбасарыны къуллугъуна салгъандыла.

Тимур коллектив жылданжылгъа белгиленген борчланы жетишимли тамамланып келгенине уллу къыйын къошханды, жюк жиберуючюне бла тынгылы байламлыкъ жюрютюп, аланы тилеклери заманында толтурулурларын жалчытып тургъанды. Алай бла ыспасха, бюсюреуге тийишли болгъанды. Темир жолланы алгъыннгы СеверКавказ бёлюмюню, аны Минераловод управлениясыны таматаларыны атындан махтау къагъытла, сыйлы грамотала, башха саугъала кёп кере алгъанды.

Юсюбюздеги жылны апрелинде уа ол Котляровская темир жол станцияны начальнигини къуллугъуна салынгданды. Ол оноуну этгенле жангылмагъандыла. Жарашылу, керек болса уа, къаты сурай да билген Тимур къысха заманны ичинде коллектив бир хазла ишлеп турурча эталгъанды.

Суратны **МАМАЙЛАНЫ Алий** алгъанды.

Аналаны Тимур.

Хар зат да пассажирлеге таплыкъгъа

Ауукъ заман озгъандан сора ол Ростов шахардагъы темир жол специалистлени хазырлагъан институтда окъургъа кирип, аны 1989 жылда жетишимли тауусханды.

Нальчикдеги темир жол вокзалда урунгганла профессионал байрамларына юбилейге хазырлана тюбейдиле. Кёп жылланы шахарны бетин чыгъаргъан, бек ариугъа саналып келген вокзалны мекямы ишленгнени быйыл 60 жыл толады. Ол шёндюледе да тийреге тап жарашып, къуат берип турады десек, ётюрюк боллукъ тюйюлдю.

- Кесигиз кёргенигизча, вокзалны ичине, тышына да ремонт этилгенди. Онг болгъаны къадар перронда да да жаланда кесибизни кючюбюю бла иги кесек иш тамамланып, ол да тап халгъа келтирилгенди, - дейди вокзалны начальниги Олег Афаунов. - Баш борчубуз - пассажирлеге тап болурун эм къоркъуусузлукъны жалчытыуду да къолдан келгенни аямайбыз. Шахарыбыз, республика бери келгенлени эслеринде иги бла къаллыгъы былайдан сын ден, аны поезд составланы къурауччуланы къауумуна къошадыла.

Институтда алгъан билимин шарт ишде хайырланып, тиririк эм жууаплылыкъ кёргюзтген специалистлеринде милициягъа билдирип турурча, залда тюзюнлей байламлыкъны тебеклеу салынгнганды. Пассажирлеге таплыкъгъа банкомат орнатылгъанды. Сатыуалыу этген жер да барды.

О. Афаунов биз кёре, темир жол вокзалланы Северкавказ регион дирекциясыны Минвод бёлюмюне сёлешип, вокзалны юбилейин белгилеуню шахарны кюнюнде бардырыуну юсюнден келишгенди, мекямны жасауну, тийрени жарашдырыуну къошакъ мадарлары ол кезиуге этилликлерин айтханды. Саугъалагъа кёргюзтюлюкленген санында да мында бек эрттеден ишлегенледен, тийишлисича жумуш этгенледен Раиса Гранкина, Ирина Будаковская, Хизир Бейтуганов эм башхала боллукъларын да билдиргенди.

КЪАЙГЪЫРМАЗЛАНЫ Борис.

КЪЫШХА ХАЗЫРЛАНЫУ

Сылтаула угъай, шарт мадарла изленедиле

Озгъан орта кюн кюз артыкъыш кезиуде ишлеуге хазырланыу жаны бла правительстволу комиссияны кезиулю жыйылыуу болгъанды. Аны КъМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасары Уяналаны Кязим ачханды эм бардыргъанды. Баш докладны уа промышленность, отлукъ-энергетика комплекс эм жашау журт-коммунальный мюлк министр Адиб Абрегов этгенди. Ол бек алгъа комиссияны биринчи июльда болгъан жыйылыуунда белгиленген борчла къалай толтурулгъанларын айтханды. Ведомстволу предприятиялада эм организацияларда ол жаны бла болум тынгылы тинтилгенди, анга кёре мадарла этилгендиле, этилликдиле, дегенди.

Жылыу бериуге хазырланыу жаны бла белгиленген жумушла, битеу республиканы алгъанда, 68,6 процентге тамамланнгандыла. Черек, Терк эм Лескен районларда ол кёрюмдю 75-91 процентге жетгенди. Суу ызланы хазырлауда Май район алдады (96 процент). Къурулуш - ремонт ишлени 86 процентге толтуруп, чегемлиле ол жаны бла алчы жерге чыкъгъандыла. Бек артха къалгъанланы санында Бахсан районну айтыргъа боллукъду (59 процент).

Жашау журт фондну тап халгъа келтириу жаны бла жумушланы 80 процентин этип бошап, Терк районну коммунальниклери алдадыла. Ол жаны бла Нальчик шахар эм Урван район артха къаладыла.

Министр андан арысында билдиргеннге кёре, отчёт кезиуге суу ызлада ремонт - жангыртыу ишле 60 километр чакълыда бошалгъандыла. Жылыу баргъан ызлада республикалы бюджетни эсебинден 18 миллион сом къоратылгъанды. Предприятиялада эм организацияларда аварилы кезиулеге деп этиллик къыстырыкълагъа 4,4 миллион сом къоратыргъа деп белгиленгген эди да, ол борч кёп къалмай толтурула кетгенди. КъМР-ни Къурулуш эм архитектура министерствосу да суу бла жалчытыучу эм кир сууланы тазалаучу объектлени къурулуушларын бардыруда, ол жумушлагъа, битеу алгъанда, 86,31 миллион сом къоратылгъанды.

Промышленность предприятияланы сууукъ кезиуде ишлеуге хазырлау жаны бла уа белгиленгени чакълы бир иш къоратылгъанды. Къуралыулукъ кёргюзтгенлени, кёп жумуш тамамлагъанланы санында «Терекалмаз», «Бахсанны «Автозапчасть» заводу», «Станкозавод» ачыкъ акционер обществону, «Кавказкабель» кабель завод» жабыкъ акционер обществону, чекленген жууаплылыкъланы болгъан «Фарма Интернейшил Компани Россия-СНГ» эм «Совкаврентген-Д» обществоланы айтыргъа боллукъду.

Министр андан арысында билдиргеннге кёре, отчёт кезиуге суу ызлада ремонт - жангыртыу ишле 60 километр чакълыда бошалгъандыла. Жылыу баргъан ызлада республикалы бюджетни эсебинден 18 миллион сом къоратылгъанды. Предприятиялада эм организацияларда аварилы кезиулеге деп этиллик къыстырыкълагъа 4,4 миллион сом къоратыргъа деп белгиленгген эди да, ол борч кёп къалмай толтурула кетгенди. КъМР-ни Къурулуш эм архитектура министерствосу да суу бла жалчытыучу эм кир сууланы тазалаучу объектлени къурулуушларын бардыруда, ол жумушлагъа, битеу алгъанда, 86,31 миллион сом къоратылгъанды.

Докладчыдан сора КъМР-ни билим бериу эм илму министри Сафарби Шхагапсоев сёлешгени. Ведомстволу учреждениланы сууукъ кезиуге хазырлау жаны бла жумушла 49,2 миллион сом багъасы неда 67,3 процентге тамамланнганларын айтханды. Министерствода къуралгъан штабха ыйыкъ сайын жер - жерледе хал къалай болгъаны билдирилип, керек болса шарт мадарла да этилип турадыла. Мекямланы жарашдырыу бла бирге от тюшюуге эм терроризмге къажау болумла къурауну къайгысы да кёрюледи, дегенди ол.

«Нальчикская энергосбытовая компания» ачыкъ акционер обществону генеральный директору Анатолий Тонконог шахар округну электроток бла тыйгъычысы жалчытып турургъа бурулгъан мадарла этилгенлерин, колгоне келтирип, билдиргенди. Кёп тарыгъылыла болуучу Огъары Хасанияда жангы подстанция ишленгнгин энчи чертгенди.

Сёлешиулеге КъМР-ни Президентини советниги Отарланы Роза да къошулгъанды, къыш кезиуге хазырланыуда бузлауукъда, учхалауукъда жюрюгенлеринде адамла алчымазларын жалчытыугъа да эс бурургъа кереклисин айтханды.

Жыйылыуда председательлик этген Уяналаны Кязим кенгешни ахырында къышха хазырлыкъны паспортларына биринчи октябрьге дери къол салырча этерге белгиленнгенин дагъыда бир кере эсгертгенди. Коммунальный жумушла ючюн тёлеуледен заманында къутулуп туруу изленгненин, бу жол белгиленгенни борчла, къагъытда жазылгъанлары бла къалмай, сылтаусуз толтурулургъа керек болгъанларын айтханды.

ТАТЛЫХАНЛАНЫ Борис.

Башийланы Махмут - Европаны биринчилигини эм кючлю гёжефи

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеги.

Махмут Москвадан рейс бла кесини тренери Этезланы Хусейнини эм Элбрус районда спорт тутушуну федерациясыны председатели Байзуллаланы Магометни биргелерине келгенди. Ала самолётдан тигеленгенлей, тюбегенлени къучакъларына тюшгендиле. Къысха митингден сора алайда окъуна тырнауузу спортчуну жетишимин белгилеу башланнганды. Тепсегенле, чам жырла айтханла да, кетерге ашыкъмай, алайда кёпге дери тургъандыла.

Тырнауузгъа бара, Европаны биринчилигинде хорлагъан жигитге тюберге эм жетишими бла алгъышларгъа Кёнделенни жамауаты да чыкъгъанды. Алай бла той-оюн жолну узунуна тохтамагъанды.

ХАДЖИЛАНЫ Жамал.

ЧЫРМАУЛАНЫ КЕТЕРИУ

Болжалгъа салынмазлыкъ жумуш

Мал ашла хазырлауну заманы жетгенди. Алай сакъланмай тургъан чырмаула чыкъгъандыла. Июль айны ахырында жаугъан сакъ жауунланы хатасындан Элбрус районда чаллыкълагъа, тау жайлыкълагъа да жолла бузулгъандыла. Аланы мычымай тап халгъа келтирирге керек болуп турады.

Ол ишни тамамлар ючюн, район администрацияны башчысы Сотталаны Къурман бла аны заместители Арслан Улимбашев Кёнделен, Лашкута, Бедик эм Быллым эллени администрацияларыны башчыларыбызны бусагъатда айталлыкъ тюйюлме.

- **Жангы окъуу жылгъа хазырланыу толусунлай къачан боллалыкъды?**

- Хар зат да 25-чи августха толу хазыр болургъа керекди. Алай десем да, белгиленнген ишле августну онекисине бошалыргъа тийишлидиле. Нек дегенде алгъа район, ызы бла уа республикалы комиссияда объектлени къабыл этип башларыкъдыла. Школланы бла сабий садланы барысы да этиллик ишлени тохташтырылгъан болжалгъа бошарла эмда окъуу жылгъа билим бериую учреждениясын бек иги хазырлау жаны бла район эм республикалы конкурсда алчы жерлеге чыгъар ючюн, баргъан кюрешге къатышырча деп ышанама.

Ушакъны **ТЕМИРЛАНЫ Анатолий** бардыргъанды.

ЖАНГЫРТЫУ ИШЛЕ

«Алчы жерге чыгъаргъа умутлубуз»

Шёндю билим бериую битеу учреждениялырында жангы окъуу жылгъа хазырланыуну къыстау кезиуюдю. Ол иш Элбрус районда къалай баргъанына юсюнден бизни корреспондентбиз Билим бериую управлениясыны таматасы Моллаланы Сюлюмен бла ушакъ этгенди.

- **Сюлюмен Сафарович, хазырланыу ишлени юслеринден не айтыргъа боллукъуз?**

- Бек алгъа бизни билим бериу учрежденияларыбызны барысы да ол ишни бир кибик къолгъа алмагъанларын айтыргъа сюеме. Ол а сабийлени солуулларын къурау бла байламлыды. Шахар школлада саулукъну игилендириую жай лагерьлери бир сменни ишлеген эселе, элдегиле уа эки сменни ишлегендиле. Не десек да, эллиле этген муратларына жетерлерине ала чырмаулукъ этмейдиле.

Саулай алып айтханда уа, битеу хар жаны бла да хазырланыу тохтаусуз барады. «Билим бериую жангыртыуну» комплекс проектини учреждениясы школгъа дери сабийле жюрюген бёлюмюнде бардыруллыкъдыла. Анда спорт залны бла бассейнни, шахарны экинчи номери сабий садигини башларын жангыдан жабаргъа белгиленеди. Дагъыда Элбрус эле орта школну башы да жангыртыллыкъды. Анда кёп иш этилликди.

Къорончланы сметасы жарашдырылгъанды, ол ишлени бардырыугъа тендер билдирилгенди. Жууукъ заманда ким хорлагъаны белгили боллукъду, андан сора уа ремонт ишле башланырыкъдыла. Районда билим бериую ол кереклиге саналгъан башха учрежденияларыны да башларын алышындырлыкъдыла.

- **Районда билим бериую сизни тынгысыз этген учреждениялары уа бармыдыла?**

- Аланы барысы да салынган изленмеле бла мадарлагъа келишедиле. Алай аладан экисинде, аланы да хайырланыргъа боллукъ эсе да, тынгылы ремонт этилиргге керекди. Ол а Элбрус эле чеклеринден быйыл ол ишге алты миллион 281 минг сом бёлюнгенди. Ол ахча классланы бла кабинетлени окъуу лаборатория эм башха оборудование бла жалчытыугъа, спорт эм актовый залланы, аш-азыкъ хазырлагъан блокланы, битеу коммуникацияланы, ол санда от тюшюуге къажау сигнализация да тап этиуге къоратыллыкъды.

Андан сора да, юйлени ал жанларына бла ичлерине женгил ремонт этерге район бюджетден керекписи чакълы бир ахча бёлюнгенди, ол ишле уа хар жерде да бардырыладыла, школланы кеси ючюнери бла тамамладыла.

- **Тынгылы ремонт а этилликмиди?**

- Хау, район администрацияны башламчылыгъы бла биз жумушакъ юй башланы, кёпге дери таплай турурча, шатровыйле бла алышындырлыкъдыла. Быйыл анга республикалы бюджетден эки миллион 370 минг сом бёлюнгенди. Бек алгъа ол ишле Тырнауузда билим бериую ючюнчю номерли учреждениясы школгъа дери сабийле жюрюген бёлюмюнде бардыруллыкъдыла. Анда спорт залны бла бассейнни, шахарны экинчи номерли сабий садигини башларын жангыдан жабаргъа белгиленеди. Дагъыда Элбрус эле орта школну башы да жангыртыллыкъды. Анда кёп иш этилликди.

Къорончланы сметасы жарашдырылгъанды, ол ишлени бардыруугъа тендер билдирилгенди. Жууукъ заманда ким хорлагъаны белгили боллукъду, андан сора уа ремонт ишле башланырыкъдыла. Районда билим бериую ол кереклиге саналгъан башха учрежденияларыны да башларын алышындырлыкъдыла.

- **Районда билим бериую сизни тынгысыз этген учреждениялары уа бармыдыла?**

- Аланы барысы да салынган изленмеле бла мадарлагъа келишедиле. Алай аладан экисинде, аланы да хайырланыргъа боллукъ эсе да, тынгылы ремонт этилиргге керекди. Ол а Элбрус эле орта школду, анда бла жетинчи комерли сабий садда полланы алышындырмай жарарыкъ тюйюлдю. Этиллик ишле тохташтырылгъанды, алай ала къачан тамамланырыкъланы бусагъатда айталлыкъ тюйюлме.

- **Жангы окъуу жылгъа хазырланыу толусунлай къачан боллалыкъды?**

- Хар зат да 25-чи августха толу хазыр болургъа керекди. Алай десем да, белгиленнген ишле августну онекисине бошалыргъа тийишлидиле. Нек дегенде алгъа район, ызы бла уа республикалы комиссияда объектлени къабыл этип башларыкъдыла. Школланы бла сабий садланы барысы да этиллик ишлени тохташтырылгъан болжалгъа бошарла эмда окъуу жылгъа билим бериую учреждениясын бек иги хазырлау жаны бла район эм республикалы конкурсда алчы жерлеге чыгъар ючюн, баргъан кюрешге къатышырча деп ышанама.

Ушакъны **ТЕМИРЛАНЫ Анатолий** бардыргъанды.

Юбилей

«Бызынгыны кесине ийлешдирген кючю»

Альпинистлени жарау этген аралары - «Бызынгы» альплагерь тенгизден 2200 метр бийикликде буэлу къаялагъа тиреген жерде орналгъанды. Быйыл ол кесини 50 жыллыгын белгилейди.

Оп заманны ичинде мында альпинистлени бызынгы ауузну тауларына «Совет Гималайа» неда «Гитче Гималайа» дегендине. Бюгонлюкде уа алагъа «Кавказ тауланы президиуму» дейдине.

Мында альпинистле тохтап, солуу алып, жылынырча база болмай жарарыкъ тюйюл эди. Альплагерь ол борчун айыпсыз толтурады. Сезон эки ай бла жарым болгъанына да къарамай, мында бир жолгъа юч жюз адамны сыйындырырча онгла бардыла. Палаткала сальнинган шахарчыкъда уа сегиз жюз адам да кечинирикди. Аланы жумуллардан жалчытыуда бюгонлюкде лагерьде алтмыш адам урунады.

МЧС-ни къутхарыучулары да къыйын болумлагъа тюшгенлеге болушургъа къачан да хазырдыла. Бызынгыда къутхарыуну ишледе альпинистлени болушлукъларын хайырланып биринчи башлагъандыла.

Жол кёргюзтюучю гидлени усталыкълары бийикди. Таугъа чыгъыу маршрутла, не из заттчыкъ да эсге алынып, жаращдырылгъандыла, аны хайыбир ненча тау жашау журт да салабыз. Таугъа кётюрюлюп, салгъан къыйынлыбызны кенгден кёргенибизде уа, къурулуш ишни андан ары бардырыргъа кереклисине тюшюнгенбиз».

Бюгонлюкде альплагерьни этнография мюйюшчюпю, эки къаласы эм жети жашау-журту - тау этекде орналгъан отче элчикди. Аланы архитектору Асанланы Владиславны, къумгъанланы, эрттегини чыракъланы, юс кииймелени эм аллай кёп башха затланы кёрюрге боллукъду. Къалада хар не да бурунгъу заманладача жараштдырылгъанлыкъгъа, мында щёндюгю технологияланы да аламат тап хайырланыргъа къолларындан келгенди къурулушчуланы.

Бир ненча кюнден бери альплагерьни юбилейин белгилерге Россейден, тыш къыралладан да альпинистле жыйылыкъдыла. Юбилейге жоралангган къуучулы ишле 8-чи августда бардырыллыкъдыла. Аны кезиюнде альпинизмни ветеранларын белгилеригиле, ретро стильде (30-чу жылладача) таугъа чыгъыу боллукъду, республиканы артистлери уа концерт кёргюзтюрюкдюле.

ГЕРИЙЛАНЫ Асият.

Къаланы ичинде отоуну кёрюмдюсю.

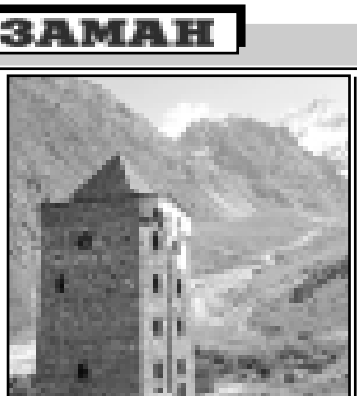

Къаланы кёрюмдюсю.

ЮФО-дан жангылыкъла

Эллиле ыразы тюйюлдюе

Краснодар крайны эм Ростов областыны эл мюлк продукция чыгарыучулары сютню багъасыны учузлугъуна къажау акция бардырлыкъларын айтадыла. Усть-Лабинскде «Кубань» агрохолдингни фермасында ишлегенге сютню жукъа багуш тёгюлген жерге къуяргъа хазырдыла. Ростовда уа Юг федеральный округну президентни келечисини резиденциясыны терезелерини аллында митинг бардырыргъа айтадыла.

Аны юсюнден Краснодар крайны эл мюлк департаментинде официальный халда билдириу этгендине. Ол акция онгсузлукъну мадары тюйюлдю, эл мюлк товарла чыгъарыучула келсрини продукцияларыны багъасын тиийшлисича кётюрюрге деп этилген мадарды.

Аны бла бирге Ставропольде эл мюлк предприятиела сатхан сютню литрини багъасы 7 омдан 10 омгъа дери болуп тургъанды. Кубаньда бир литрни орталыкъ багъасы 8 омду. Ставропольде затыл алыу багъасы бир литрни 5-8 омду. Энчи предпринимательле уа предприятиялагъа сютню хар литрин 9,5 омдан бередиле.

«Афганлыланы» проблемаларын тамамларыкъдыла

Дагъыстанны президенти Муху Алиев Афганистанда урушха къатышхан ветеранланы социальный проблемаларын тамамлау жаны бла кенгеш бардырыгъанды. Регионну башчысыны пресс-службасы билдиргеннге кёре, ол кенгешге правительствону башчысы Шамиль Зайналов, вице-премьер Низами Казиев, бир-бир министерстволаны бла ведомстволаны башчылары, аныча республиканы ветеран организацияларыны келечилери къатышхандыла. Анда урушда ёлгенлени юйюрлерин жашау журтла бла жалчытыуну, жашауокоммунальный жумушлагъа эм жашау журтларгъа тёленирик хакъланы, энчи жашау журтла ишлерге жер участкала беририу эм башха вопросла сюзюлгендиле.

Дагъыстанны премьер-министри Шамиль Зайналов «афганчыланы» жашау журтла бла жалчытыуну юсюнден этилген онуланы билдиргенди. Энчи алып айтханда, ол вопросну жетишимли тамамлар ючюн, ипотечный кредитле беририу системасы хайырлы болгъанын айтханды. Былайда «афганчыланга» субсидия халда федеральный бюджетден берилген ырысыкъла биринчи взнос халда хайырланылыргъа боллукъ эдиле, дегенди.

Рекордха уа жеталмагъандыла

- Адыгеяда быйыл будайны тирлиги орталыкъ боллукъду – 430 минг тонна, - деп билдиргендиле республиканы Эл мюлк министерствосунда. «Будай быйыл 84,8 минг гектарда ёсдюрюлгенди. Аны 48,2 минг гектарны тирлиги жыйылгъанды, башхава айтханда, 57 проценти. Шёндюге дери 195,9 минг тонна будай ууулгъанды. Хар гектаргъа тергегенде, орта эсеп бла 40,6 центнер жетеди. Озгъан жылда уа хар гектардан 48 центнер тирлик алынгнан эди», - дегенди Эл мюлк министерствону жерчилик бёлюмюню башчысы Асфар Каратабан.

Каратабанны айтханына кёре, тирлик апрель айда бек къаты суукъла болгъанлары, аздан сора уа сабанланы буз ургъаны ючюн азайгъанды. Былтырдан эсе аз жыйылгъанды уа, озгъан жыл тирлик жаны бла рекордлу болгъанды – аллай бай тирлик жаланда 50 жыл мындан алда жыйылгъан эди.

ЖКХ-ны бухгалтерин тутмакъгъа олтуртхандыла

Билдириулеге кёре, Ингушетияда ЖКХ-ны производство управлениясыны бухгалтерине алты жыл тюрмеге олтуургъа деп сюд этгенди, 93 минг сомну урлагъаны ючюн. Сунжа районну ЖКХ-сыны производство управлениясыны баш бухгалтери Салман Арчхоев РФ-ни Уголовный кодексини 160-чы статьасыны 4-чю кесегине (бек улу ёлчемде урлагъаны ючюн) эм 285-чи статьасыны 1-чи кесегине тиийшлиликде (къуллукъ полномочияларын терс хайырланнганы ючюн) жууапха тартылады.

Следствие берген шартлагъа кёре, республиканы Финансла министерствосу управлениягъа берген 115 миллион 168 минг сом бухгалтерияда льготала жаны бла жашау журт-комунальный жумушла ючюн гражданланы льготаларын жабаргъа 17 миллион 796 минг сом берилгенди деп айтылады. Къалгъан 93 миллион 808 минг сомну баш бухгалтер, управлениясны начальнити Марет Барахоева, республиканы финансла министрини орунбасары Алихан Гандалоев эм башха къуллукчула бла биргге счётланы энчи эсеплегенде чекленил «Сунжа» коммерция банкда ахчагъа айландырыл, предприятияны ишчилеринде иш хакъ тёлергге алгъанча алып, кеси хуржунларына салгъандыла.

Диагностиканы тохташдырыргъа – миллиард сомдан аслам

Быйыл Чечен Республикада ахыр 15 жылны ичинде сабийле туберкулёздан ауругъанларын бла къалгъанларын ачыкълар ючюн, диагностика бардырылады. Аны юсюнден бу ауругъа къажау кюрешген республиканы диспансерни баш врачы Арби Сайдуллаев билдиргенди.

Аны айтханына кёре, жаз башы тинтуиледе 25 минг чакълы бир сабийге къаралгъанды. Щёндю алты жыллары толмагъан сабийлеге къарау бардырылады.

- Школгъа жюрюмеген сабийлени ол аруудан къоруулар ючюн, профилактика ишле жангы къуру жыл башланнган заманда, кюз артында бардырыллыкъдыла. Андан ары биз республикада жашагъан битеу сабийлеге да къарап чыгъар муратлыбыз, - дегенди Арби Сайдуллаев.

Аны айтханына кёре, ол жана бла халкъгъа болушлукъ этиу, 2008 жылда Чечен Республиканы правительствосу къабыл этген «2008-2011 жыллада Чечен Республикада туберкулёзгъа къажау туруу мадарланы болжалгъа салмай жашауда бардырыуну» юсюнден республиканы целевой программаны хайырындан бардырылады. Ол программагъа бюджетден бир миллиард сомдан асламахча бериллики. Аны 240 миллион сому 2008 жылда хайырланылгъанды. 2009 жылда хайырланыргъа ден 250 миллион сом бёлюнгенди.

Вузлагъа алыуну журукъларын тюрлендиririге керекди

Ростов областыны администрациясында бийик окъуу юйлеге кириргге сюйгенлеге документлени бир бёлек вузлагъа берирге эркинлик тапдырчан журукъну тюрлендиririге керекди, дейдиле. «Регионну вузлары абитуриентлени алыу бла байламлы бек къыйын проблемаларгъа тюбегендиле», - дегенди областыны битеулю эм профессиялы билим берген министри Игорь Гуськов.

Аны айтханына кёре, быйыл бийик окъуу юйлеге кириуню журукъларына тийишлиликде приёмный комиссияла бир заманда болмагъанча къыйын болумлада ишлегендиле. Ол аллай школланы бошагъанла, ол журукъларгъа сёз, кёп бийик окъуу юйлеге документлени копияларын жибергенлерини хатасындан болгъанды. Ахырында биогюн вузла абитуриентлени алыу жаны бла ишни кертилигин ангыларлмай къалгъандыла, нек дегенде аланы арасында конкурс виртуальный болуп къалгъанды.

Аны кертлигин уа, Игорь Гуськовну айтханына кёре, 4-чю августда ачыкъ боллукъду. Ары дери абитуриентле къайсы вузну сайлагъанларын тохташдырыргъа эм кеслерини документлерини подлинниклерин тапдырыргъа керекдиле. Щёндю уа бир ректор да билмейди аны вузуну бириничи курсунда окъурукъларыны тизмеси къаллай боллугъун.

Таулу жашчыкъны къарамы

Ёзденланы Исмайылны жашы Рамазан Бедикни школунда 6-чы классдан сора Бирикген Араб Эмиратлагъа кеттенди. Бусагъатда ол аны Аль-айн шахарында, бу къыралны президентини атын жюрютген школда билим алады.

Мен, аны бла тюбешип, окъууну, Эмиратлада жашауну юсюнден айтырын тилегенме. Рамазан сабий болгъанлыкъгъа, бу къыралда болумну, аны тарыхыны юсюнден улуу адамча хапарлайды.

Дерсле къуралыуну юсюнден

Рамазан тыш къыралгъа мындан экю жыл алгъа 12-жыллыгъында кеттенди. Бусагъатда ол жай солуугъа келип турады. Ары уа жаш окъуранды къоркъуусузлукъ да бийик даражада жалчытылыпды. Маршрутлада радиосвязь ишлейди. Ауылларгъа баш базасындан кенгде орналгъан гитче лагерьчиклери да бардыла. Аланы къыйын эм узакъ ёрлеулеге хайырлана турургъа деп орнатхандыла.

Былтыр а мында жангы комплекс ачхандыла. Энди лагерьгерни директору.

- Алгъа бир къала ишлеп кёягъа ди муратыбыз, нек дегенде арт жюжюллыкъда Кавказда къалала ахыры да ишленмегендиле. Жангыз къалаулар коттеджча этергге эди мурат. Алай бери келе туруу бу жерли адамла аны асыры жаратхандан (ары кирген а, керти окъуна, экю жюз жыл артха тюшгеннге дери аланы,-дейди. - Анда юйлени араларында къайыкъ таксиле жюрюйдюле. Шахарны ол кевси иги, багъа районнга саналады. Эмиратлада, кёп жерледеча, шахар транспорт-автобусла, маршрутклала-жюрюмейдиле. Шахарчыла жаланда кеслерини машиналары неда таксиле бла айланадыла.

Араб къыралларгъа барып келгенле, анда суу къыллыкъны, терек ауанада солур амал болмагъанын айтыучудула. Эмиратлада суу къыллыкъ жокъду, орамлада кранладан ол келгенлей турады. Шахарлада уа терек, кырдык болмагъан бош жер табарыкъ тюйюлсе. Орамлада узун аланы,-дейди. - Анда юйлени араларында къайыкъ таксиле жюрюйдюле. Шахарны ол кевси иги, багъа районнга саналады. Эмиратлада, кёп жерледеча, шахар транспорт-автобусла, маршрутклала-жюрюмейдиле. Шахарчыла жаланда кеслерини машиналары неда таксиле бла айланадыла.

Араб къыралларгъа барып келгенле, анда суу къыллыкъны, терек ауанада солур амал болмагъанын айтыучудула. Эмиратлада суу къыллыкъ жокъду, орамлада кранладан ол келгенлей турады. Шахарлада уа терек, кырдык болмагъан бош жер табарыкъ тюйюлсе. Орамлада узун ды. Къуранда ахчаны къозлатыугъа берген уллу поняхха саналады. Аны себепли банклада аллай тёре жокъду. Тюкенледе тютюнню, аракъыны сатаргъа эркин этмейдиле. Аланы жашыртын сатаргъа кюрешгенлери ачыкъланса, уллу тазир тёлейдиле, тюкенни жабаргъа да боллукъдула.

- Бир базарны саулай жапхандыла, анда тонгуз этни сатханлары ючюн, - дейди Рамазан. - Базарлада, тюкенледе къоншу къыралладан келгенле ишлейдиле. Эмиратлада битеу къара ишни ала тындырадыла, къуллукълада, иги иш хакъ алгъан жерледе уа арабланы кеслериди.

Рамазан айтханнга кёре, анда 10 минг оруслу да ишлеп, жашап турадыла. Къыралда орус больница да барды, врачлары, саусузла да Россейден баргъанладыла. Кёп халкъ жашагъан Эмиратлада динни юсю бла неда миллетчилик болуп, къаугъа чыкъмайды. Оруслу, японлу, къытайлы ресторанла, аланы азыкъларын кёрюп, танышынг бла ушакъ этип да кетесе.

Тиширыулу, кёп муслийман къыралладача, жаланда сюйселе ишлейдиле, юйюрлергн эр кишиле кечиндиредиле. Татлы, жаулу азыкъланы сюедиле. Юйюр къурай, алыкъа да ата-аналары сайлайдыла келинни, киеуню да. Эмиратлада жарлы жашагъан арабла жокъдула. Алай бир сылтау бла жаш бла къыз, юйюр къурай, ахчалары жетмей эсе, аллайлагъа деп энчи фонд барды. Ала андан ахча алыргъа эркиндиле, артда аны къайтармайдыла. Юйюрледе сабийлени саны 4-5-ге жетеди. Эр бла къатын айырылгъан тёре да аз тюбейди.

Культураны бла искусствону юсюнден айтханда, биздеча, театр, тепсеу коллективе жокъдула. Анда-мында ишлей эселе да, иелери барды аланы. Эстрада жырчылары биогюннге кёре жырлайдыла. Актёрлары асламында сериаллада ойнайдыла, ала сюжетлери бла ол биз кёргенлеге жуукъкъдула.

Спортда биогюнлюкде футболгъа бурулады уллу эс. Шахарланы командалары кеслерини чемпионатларына къатышадыла. Аскерге да жаланда арабланы аладыла. Ала школда окъуна юйренедиле сатырда, сафда барыгъа, уруш керекле бла хайырланыргъа да.

Биз телевидениядан кёре туруучубуз Эмиратлада таурухладача жашауну. Алай арт жыллада андан да кёп хапар айтылмайды, башха муслийман къыралладан а жаланда урушланы, къозгъалыуланы кёргюзтедиле. Эмиратланы жашау сынауу къырал кесини граждан ларына къайгъырыулукъну, аланы адам сыйларын багъалагъанны юлгюсюдю.

Таулу жаш Ёзденланы Рамазанна кесини кёргенини юсюнден толу хапарлагъанына сау бол дейбиз.

САРАККУЛАНЫ Асият.

«Эмиратла къайсы жаны бла да юлгюлю къыралды»

Жаш къыралны айныуу

Бирикген Араб Эмиратла жаш къыралды. Ол 1971 жылда къуралгъанды. Ал кезиуде халкъы жарлы жашагъанды, чабакъ сатып, аны бла кечиннгенди. Нефть промышленность айныап, аны тыш къыралларгъа сатып, бусагъатда экономика жаны бла бек байды. Арт кезиуде туризмге да уллу эс бурулады. Анда къурулуш бек иги айныйды, шахарлары ёсе, алада къонакъ юйле да кёпден-кёп боладыла.

Шахарлада алгынланган къалгъан эски юйле аздыла. Рамазан анда келтирген суратлагъа кёре, алада мекямланы сыфатлары бир-бирлеринден энчидиле, архитекторла бир бирлери бла эришгенча. Айтыргъа, дунияда бек тамаша, сегиз «жулдузлу» къонакъ юй «Бурж-аль-арап» эм бек бийик юй да (818 м.) Эмиратладады. Ол юйню белинден энчиргесинде къонакъ юйле, башында уа супер-маркетле орналыкъдыла.

- Бусагъатда анда инженнерле бек керекдиле, - дейди Рамазан. - Ол къурулуш бла байламлыды. Аллай улу объектлени къолгъа ала кеслерини усталарындан сора, Америкадан бла Великобританиядан да чакъырыладыла архитекторла.

Рамазан кеси жашагъан шахар орталыкъды. Анда къыралны бек улу-Эмиратланы университети-ишлейди. Дагъыда Ёзденланы жашлары Персия богъазда, суу юсюнде шахар ишлегенлерин да айтады. Америкалы архитекторла бла келишим этип, ол тёрт жылны ичинде битдирилгенди. Суугъа юзмезни, ташланы келтирип къуюп, къаты жер этип, юйле салгъандыла. Ала суу тобюне кетмезлеми деген къоркъууму билдиргенимде, Рамазан:

- Кетерча ишлемегендиле шлангаладан хар терекни тюбюне гитче шлангачыкъ бла суу баргъанлай тургъанын да билдиреди Рамазан. Фонтанла да кёндюле.

Араблыла, баям, къумларына да жашау берирге итинедиле. Алай бла къумлада жалгъан кёл этгендиле. Анда, къайыкълада учуп, жууунуп да зауукълукъ аладыла бери къонакъгъа келгенле.

Адамланы къолайлы жашагъанлары олсагъат кёзге илинеди. Аламында орамлада Японияда чыкъгъан машиналадыла. Нефтьни ары, башха къыраллагъа да сатып, Японияда ани гуваралы алады. Аны себепли машиналаны, башха техниканы да багъасы учуду.

Аны юсюнден Рамазан былай айтады:

- Мында «Самсунг» видеокамера 14 минг сомду, анда-7 минг. Мында 25 минг тургъан сотовый телефонну анда 12 мингге табарыкъса. Кийим, аш-азыкъ да учудуча. Тенгизде ишленген шахарда юй алама дегеннге, сёзсюз, багъаракъ боллукъду жашау журт.

Хар кюндеги турмуш

Эмиратлада жашау исламны журукъларына кёре къуралады. Къуранда ахчаны къозлатыугъа берген уллу поняхха саналады. Аны себепли банклада аллай тёре жокъду. Тюкенледе тютюнню, аракъыны сатаргъа эркин этмейдиле. Аланы жашыртын сатаргъа кюрешгенлери ачыкъланса, уллу тазир тёлейдиле, тюкенни жабаргъа да боллукъдула.

- Бир базарны саулай жапхандыла, анда тонгуз этни сатханлары ючюн, - дейди Рамазан. - Базарлада, тюкенледе къонщу къыралладан келгенле ишлейдиле. Эмиратлада битеу къара ишни ала тындырадыла, къуллукълада, иги иш хакъ алгъан жерледе уа арабланы кеслериди.

Рамазан айтханнга кёре, анда 10 минг оруслу да ишлеп, жашап турадыла. Къыралда орус больница да барды, врачлары, саусузла да Россейден баргъанладыла. Кёп халкъ жашагъан Эмиратлада динни юсю бла неда миллетчилик болуп, къаугъа чыкъмайды. Оруслу, японлу, къытайлы ресторанла, аланы азыкъларын кёрюп, танышынг бла ушакъ этип да кетесе.

Тиширыулу, кёп муслийман къыралладача, жаланда сюйселе ишлейдиле, юйюрлергн эр кишиле кечиндиредиле. Татлы, жаулу азыкъланы сюедиле. Юйюр къурай, алыкъа да ата-аналары сайлайдыла келинни, киеуню да. Эмиратлада жарлы жашагъан арабла жокъдула. Алай бир сылтау бла жаш бла къыз, юйюр къурай, ахчалары жетмей эсе, аллайлагъа деп энчи фонд барды. Ала андан ахча алыргъа эркиндиле, артда аны къайтармайдыла. Юйюрледе сабийлени саны 4-5-ге жетеди. Эр бла къатын айырылгъан тёре да аз тюбейди.

Культураны бла искусствону юсюнден айтханда, биздеча, театр, тепсеу коллективе жокъдула. Анда-мында ишлей эселе да, иелери барды аланы. Эстрада жырчылары биогюннге кёре жырлайдыла. Актёрлары асламында сериаллада ойнайдыла, ала сюжетлери бла ол биз кёргенлеге жуукъкъдула.

Спортда биогюнлюкде футболгъа бурулады уллу эс. Шахарланы командалары кеслерини чемпионатларына къатышадыла. Аскерге да жаланда арабланы аладыла. Ала школда окъуна юйренедиле сатырда, сафда барыгъа, уруш керекле бла хайырланыргъа да.

Биз телевидениядан кёре туруучубуз Эмиратлада таурухладача жашауну. Алай арт жыллада андан да кёп хапар айтылмайды, башха муслийман къыралладан а жаланда урушланы, къозгъалыуланы кёргюзтедиле. Эмиратланы жашау сынауу къырал кесини граждан ларына къайгъырыулукъну, аланы адам сыйларын багъалагъанны юлгюсюдю.

Таулу жаш Ёзденланы Рамазанна кесини кёргенини юсюнден толу хапарлагъанына сау бол дейбиз.

САРАККУЛАНЫ Асият.

Грипп

Сабийлени тышына жибермезге дейди

A/HINI ауруу жукъ-лан 28 россейлиден 9-су акъылбалыкъ болмагъанладыла. Бу жугъуучу ауруну ала Великобританиядан алып келгенди. Сабийле ары ингилиз тилни игирек билир ючюн баргъандыла. Россейни баш санитар врачы Геннадий Онищенко тинтиу бардыргъандан сора былай билдиргенди: «Ала барысы да бир адам ашырып баргъан жыйымдыкъ къаууму эдиле. Аланы биргелерине медицина специалист болмагъанды, сабийлени асламысы курслада ауругъандыла».

Андан сора уа РФ-ни субъектлерини тотуруучу властьларына битеу органларына былай рекомендацияла къагъыт жазгъанды: «Сабийледен къуралгъан къааумланы тыш къыралларгъа, энчи эркинлик болгъунчу, жибермеуню мадарларын этергге».

- Биз, сёз ючюн, туроператорлагъа путёвкаланы жарашдырмазгъа деп буйрукъ берирге боллукъбуз, - дейди Онищенко. – Неда пограничниклеге, Великобританиягъа атланнган жаш адамланы ары жибермегиз деп, айтырыкъбыз».

Письмода сёз Россейден тышына барлыкъ битеу къааумланы да юсленинден барады.

Юристле ол тюрлю ишлени законнга бузукълукъ этилиуге санайдыла:

- Сабийлени къолларында битеу документлери, билетлери, визалары, ата-аналары ыразылыкъларыны юсленинден къагъытлары бар эселе, аланы тыш къыралларгъа жибермезге бир кишини да эркинлиги жокъду,-дейди «Ультма Рацио» юридический компанияны генеральный директору Антон Жуйков. – Ол РФ-ни Конституциясына тюз келмеген ишди. Чеклени жаланда карантин салынгъанда сора жабаргъа жарайды.

Туриндустрияны специалистлерини оюмларына кёре уа, бусагъатда россейлилени тышына жибермеуню магъанасы жокъду. Сезон таусула турады, тилни жай школлары августа жабыладыла. Андан эсе, окъуу жылны башлануу бир 10 кюннге артха созулса эм тыш къыралладан келген сабийле тынгылы тинтилселе табыракъ болурму эди?

«Комсомольская правда» газетден.

Китап тапкада

Олигархла Лондонградны ахча бла къалай кирлендиргендиле

Британлы китап тапкалада оруслу олигархла Лондонну къалай биялей баргъанларны юсюнден хапарлагъан сейирлик китап барды. «Сиз керлерин тапсыз жюрютген, къылыкъсызлыкъгъа табыннган эм къаты жюркли, бай адамланы ишлеринде къарагъа сюе эсегиз - ол китап сизникиди»-деп айтылады Тье Suday Timesде басмаланнган китапха рецензияда.

«Лондонград: Россейден ахча бла келгенле» депди аны аты. Баш жигитлери - Роман Абрамович,Олег Дерипаска эм Борис Березовский. «Ол аланы ичларинде болуп кёрюлген история тойюлдю, алай эсе да, авторла китапны баш жигитлерин, онг болгъан къадарда, жуукъ барып кёргендиле»,-деп жазады рецензент.

Китапны авторлары - Мак Холлингсуорт эм Стюарт Ленсл – сёз ючюн, заказ бла тышына эптирге боллукъ ашны юсюнден хапарны юлгюге келтиредиле. Роман Абрамович Бакуда болгъанында, Лондондагъы Udon ресторанда кеси сюйген ашарыкъны келтиртгенди 40 минг фунд стерлинг тёлен (66 минг чакълы бир доллар).

Авторла айтханнга кёре, оруслу олигархла затыл алгъандыла бек уллу багъала тёлеп импрессионистле ишлеген суратланы. Березовский вертолёт бла учуп бара тургъанлай кёрген усадьбаны (ол бла терек бахчаны) 20,5 миллион фунд стерлинг(33,8 миллион доллар) берип алгъанды. Электроникагъа да къылыкъсыз кёп ахча къоратадыла. Сёз ючюн, 5 минг миль (8 минг километр) чакълы узакълыкъда болгъан эшинки ким къакъгъанын кёргюзтген устройствону юлгюге келтиригге боллукъду.

Китапда ачыкъланнган шартлагъа кёре, щёндю Лондонда 300 минг оруслу жашайды, ол санда жюзеулен бек бай адамладыла. Ала эслерин бек алгъа налог салыманы азлыкъларын эм модалы шахарны статусун жаратхандыла. Эмдан озгъандан сора уа ала Британиянны ара шахары бугъун жашаргъа жараулу жер болгъанын да ангылагъандыла. Налог салыуланы ёсе баргъанлары да къоркъутмайды энди аланы.

Виктор ЗОЗУЛЯ.
Ара газетледен алынып басмаланады.

ЮФО-дан жангылыкъла

Эллиле ыразы тюйюлдюе

Краснодар крайны эм Ростов областыны эл мюлк продукция чыгарыучулары сютню багъасыны учузлугъуна къажау акция бардырлыкъларын айтадыла. Усть-Лабинскде «Кубань» агрохолдингни фермасында ишлегенге сютню жукъа багуш тёгюлген жерге къуяргъа хазырдыла. Ростовда уа Юг федеральный округну президентни келечисини резиденциясыны терезелерини аллында митинг бардырыргъа айтадыла.

Аны юсюнден Краснодар крайны эл мюлк департаментинде официальный халда билдириу этгендине. Ол акция онгсузлукъну мадары тюйюлдю, эл мюлк товарла чыгарыучула келсрини продукцияларыны багъасын тиийшлисича кётюрюрге деп этилген мадарды.

Аны бла бирге Ставропольде эл мюлк предприятиела сатхан сютню литрини багъасы 7 омдан 10 омгъа дери болуп тургъанды. Кубаньда бир литрни орталыкъ багъасы 8 омду. Ставропольде затыл алыу багъасы бир литрни 5-8 омду. Энчи предпринимательле уа предприятиялагъа сютню хар литрин 9,5 омдан бередиле.

«Афганлыланы» проблемаларын тамамларыкъдыла

Дагъыстанны президенти Муху Алиев Афганистанда урушха къатышхан ветеранланы социальный проблемаларын тамамлау жаны бла кенгеш бардырыгъанды. Регионну башчысыны пресс-службасы билдиргеннге кёре, ол кенгешге правительствону башчысы Шамиль Зайналов, вице-премьер Низами Казиев, бир-бир министерстволаны бла ведомстволаны башчылары, аныча республиканы ветеран организацияларыны келечилери къатышхандыла. Анда урушда ёлгенлени юйюрлерин жашау журтла бла жалчытыуну, жашауокоммунальный жумушлагъа эм жашау журтларгъа тёленирик хакъланы, энчи жашау журтла ишлерге жер участкала беририу эм башха вопросла сюзюлгендиле.

Дагъыстанны премьер-министри Шамиль Зайналов «афганчыланы» жашау журтла бла жалчытыуну юсюнден этилген онуланы билдиргенди. Энчи алып айтханда, ол вопросну жетишимли тамамлар ючюн, ипотечный кредитле беририу системасы хайырлы болгъанын айтханды. Былайда «афганчыланга» субсидия халда федеральный бюджетден берилген ырысыкъла биринчи взнос халда хайырланылыргъа боллукъ эдиле, дегенди.

Рекордха уа жеталмагъандыла

- Адыгеяда быйыл будайны тирлиги орталыкъ боллукъду – 430 минг тонна, - деп билдиргендиле республиканы Эл мюлк министерствосунда. «Будай быйыл 84,8 минг гектарда ёсдюрюлгенди. Аны 48,2 минг гектарны тирлиги жыйылгъанды, башхава айтханда, 57 проценти. Шёндюге дери 195,9 минг тонна будай ууулгъанды. Хар гектаргъа тергегенде, орта эсеп бла 40,6 центнер жетеди. Озгъан жылда уа хар гектардан 48 центнер тирлик алынгнан эди», - дегенди Эл мюлк министерствону жерчилик бёлюмюню башчысы Асфар Каратабан.

Каратабанны айтханына кёре, тирлик апрель айда бек къаты суукъла болгъанлары, аздан сора уа сабанланы буз ургъаны ючюн азайгъанды. Былтырдан эсе аз жыйылгъанды уа, озгъан жыл тирлик жаны бла рекордлу болгъанды – аллай бай тирлик жаланда 50 жыл мындан алда жыйылгъан эди.

ЖКХ-ны бухгалтерин тутмакъгъа олтуртхандыла

Билдириулеге кёре, Ингушетияда ЖКХ-ны производство управлениясыны бухгалтерине алты жыл тюрмеге олтуургъа деп сюд этгенди, 93 минг сомну урлагъаны ючюн. Сунжа районну ЖКХ-сыны производство управлениясыны баш бухгалтери Салман Арчхоев РФ-ни Уголовный кодексини 160-чы статьасыны 4-чю кесегине (бек улу ёлчемде урлагъаны ючюн) эм 285-чи статьасыны 1-чи кесегине тиийшлиликде (къуллукъ полномочияларын терс хайырланнганы ючюн) жууапха тартылады.

Следствие берген шартлагъа кёре, республиканы Финансла министерствосу управлениягъа берген 115 миллион 168 минг сом бухгалтерияда льготала жаны бла жашау журт-комунальный жумушла ючюн гражданланы льготаларын жабаргъа 17 миллион 796 минг сом берилгенди деп айтылады. Къалгъан 93 миллион 808 минг сомну баш бухгалтер, управлениясны начальнити Марет Барахоева, республиканы финансла министрини орунбасары Алихан Гандалоев эм башха къуллукчула бла биргге счётланы энчи эсеплегенде чекленил «Сунжа» коммерция банкда ахчагъа айландырыл, предприятияны ишчилеринде иш хакъ тёлергге алгъанча алып, кеси хуржунларына салгъандыла.

Диагностиканы тохташдырыргъа – миллиард сомдан аслам

Быйыл Чечен Республикада ахыр 15 жылны ичинде сабийле туберкулёздан ауругъанларын бла къалгъанларын ачыкълар ючюн, диагностика бардырылады. Аны юсюнден бу ауругъа къажау кюрешген республиканы диспансерни баш врачы Арби Сайдуллаев билдиргенди.

Аны айтханына кёре, жаз башы тинтуиледе 25 минг чакълы бир сабийге къаралгъанды. Щёндю алты жыллары толмагъан сабийлеге къарау бардырылады.

- Школгъа жюрюмеген сабийлени ол аруудан къоруулар ючюн, профилактика ишле жангы къуру жыл башланнган заманда, кюз артында бардырыллыкъдыла. Андан ары биз республикада жашагъан битеу сабийлеге да къарап чыгъар муратлыбыз, - дегенди Арби Сайдуллаев.

Аны айтханына кёре, ол жана бла халкъгъа болушлукъ этиу, 2008 жылда Чечен Республиканы правительствосу къабыл этген «2008-2011 жыллада Чечен Республикада туберкулёзгъа къажау туруу мадарланы болжалгъа салмай жашауда бардырыуну» юсюнден республиканы целевой программаны хайырындан бардырылады. Ол программагъа бюджетден бир миллиард сомдан асламахча бериллики. Аны 240 миллион сому 2008 жылда хайырланылгъанды. 2009 жылда хайырланыргъа ден 250 миллион сом бёлюнгенди.

Вузлагъа алыуну журукъларын тюрлендиririге керекди

Ростов областыны администрациясында бийик окъуу юйлеге кириргге сюйгенлеге документлени бир бёлек вузлагъа берирге эркинлик тапдырчан журукъну тюрлендиririге керекди, дейдиле. «Регионну вузлары абитуриентлени алыу бла байламлы бек къыйын проблемаларгъа тюбегендиле», - дегенди областыны битеулю эм профессиялы билим берген министри Игорь Гуськов.

Аны айтханына кёре, быйыл бийик окъуу юйлеге кириуню журукъларына тийишлиликде приёмный комиссияла бир заманда болмагъанча къыйын болумлада ишлегендиле. Ол аллай школланы бошагъанла, ол журукъларгъа сёз, кёп бийик окъуу юйлеге документлени копияларын жибергенлерини хатасындан болгъанды. Ахырында биогюн вузла абитуриентлени алыу жаны бла ишни кертилигин ангыларлмай къалгъандыла, нек дегенде аланы арасында конкурс виртуальный болуп къалгъанды.

Аны кертлигин уа, Игорь Гуськовну айтханына кёре, 4-чю августда ачыкъ боллукъду. Ары дери абитуриентле къайсы вузну сайлагъанларын тохташдырыргъа эм кеслерини документлерини подлинниклерин тапдырыргъа керекдиле. Щёндю уа бир ректор да билмейди аны вузуну биринчи курсунда окъурукъларыны тизмеси къаллай боллугъун.

Тукьум

Оғары Малкъарда ахшы къуурм болғанды: Гузойланы тукъум, ата журтларында – Туура Хаблада – жыйылып, той этгенди эм шёндюгю жашауда жууукъ-лукъну, бир бирлери бла байламлыкъны къалай жюрютюрюклерин сюзгенди.

Алгъа бу къуурнчха Север Осетия-Алания Республикада жашағъан Гузойланы да чакъырыргъа акъыл бар эди. Алай ала да ол кюн кеслеринде жыйылған эте эдиле. Быйыл болмағъан эсе, келир жыллада бирге тюбеширге, арада шуёхлукъну кючлендирирге оноу этилгенди.

Халкъда «Гузойлагъа не къыралны, не шериятны закону керек тюйюлдю, ала не кыйын болумда да бетлерин тас этмейдиле» деген оюм жюрюйдю. Жыйылыугъа кёре, бу айтыуға шағъатлыкъ этген кёп зат бар эди. Сёз ючюн, жашла тёшекде къартланы, машинала лап, къайда да бир бирге билек болурғъа чакъырғъанды. Ызы бла, ашха узалырдан алғъа, тилек айтылғанды.

Таматала, бир бири ызларындан сёз алып, тукъумну жашауун къурауну юсюнден энчи оюмларын билдиргендиле. Аланы акъылларына кёре, къызланы бла жашланы юйдегили болуулариа энчи эс бурургъа керекди. Айырылған неда баш иелери ёлген тишиурлу эканчи кере эрге барсала, иги боллукъ эди деген оюм да айтылғанды.

Предприниматель Гузойланы Руслан а тукъумну советин къурағъа керекди, дегенди.

Гузойланы Зулкъарнийни юйюрю.

Тансыкъларын алгъандыла, ахшы муратла этгендиле

Той баргъан кезиу.

Бу къызны профессионал поэтесса болурғъа муратты барды, нэмыларын «Минги-Тау» журналда басмалайды.

Гузойланы Аслан а тукъумну тарыхына юсюнден бек сейирлик хапар айтханды, кёп шарт-ланы архивде тапханды. Аслан тохташдырғъаннга кёре, тёрт къауум болғанды – Ындырбайны, Бекмырзаны, Чочмакъны, Биясланны атаууллары. Гузойлары Туура Хаблагъа Халфтауладан кёчюп келгендиле. Мында бийле, къулла болмағъандыла, хар ким халал къыйыны бла жашағъанды.

Жууукъ заманда тукъумну юсюнден китап хазыр болғъанлай, бизнес бла кюрешген жашла аны кеслери ахчаларына басмалатырыкъдыла. Тамыларын билмеген адамны жел къайры да сюрюп къорякъды, билген а ата-бабаларындан, шёндюю жашағъан хурметли жууукъларындан уялырғъа боллукъду. Китапха кирлик кёп затланы Гузойланы Кёккёз айтханды, ол Бызынғыда отузунчу жыллада эл Советни таматасы болуп турғъанды.

Битеу да жаш адамла тепсеп, таулу той этгенден сора Гузойлары туркъуларына барғъандыла, анда таматала хар юйде ким жашап турғъанын билдиргендиле. Ызы бла талада жаш адамла, тёгерек туруп, бу тюбешиуню юсюнден эм тукъум айныр ючюн не зат этерге боллугъун айтхандыла.

Байрамны къурағъа Оғъары Малкъардан предприниматель къарындашла – Гузойланы Руслан бла Рашит – кёп къыйын салғъандыла. Бу жашланы тукъумғъа игилик тежегенлери бошдан тюйюлдю - ол аланы къанларындады. Заманында аталары Мухаммет битеу да элни бирикдирген адам болғъанды, колхозну айныуына къыйыны киргенди. Ол жашаудан эртте кетген эди – жаланда къыркъ эки жылны толғанда, алай биогонлюкде да эллиге аны унутмайдыла, аны адамлығъын, оғъурлулығъун эсгергеннлей турадыла.

Байрамғъа ишлеринден ычхынып келалмағъанла, телефон бла сёлешип, жууукъларына салам бергендиле. Алма-Атадан, Москвадан сёлешгенле болғъандыла. Гузойланы Калуайны жашы Аллы Америкадан окъуна алғъышлағъанды. Ол анда «Боинг 737»-ни пилотуды.

Байрамда, саугъаладан сора, гюлле да бар эдиле: Гузойланы кёлини Хозаланы Фатиманы 25-чи июльда туғъан кюнюдю. Столлағъа оноу этген Гузойланы Аминатха уа саугъағъа телевизор бергендиле.

Алай бу байрамда бек уллу саугъа - бир бирни тансыкъылау эди. Келишуилюк, сюймеклик болғъан жерге насып кьонмай кьалмайды.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Суратла авторнудула.

Бюсюреу къағыт

Нёгерлерине юлгю кёргюзте

Жантуудуланы Аслан Россейни аскеринде къуллукъ этген къысха заманны ичинде низамлы, ышаннғылы, не ишден да артха турмағъан, анға салынған борчну толтурур ючюн, къарыуун аямай кюрешген, къармашхан солдат болғъанын кёргюзтгенди. Аны юсюнден аналыса Жантуудуланы Мариямғъа батареяны командири майор А.Никишин ыспас письмода жазады.

Ол таулу жашха кёп ариу сёзле айтады: «Аслан биргесине къуллукъ этген нёгерлерине юлгюдю, аланы арасында аны сыйлы уллуду. Сиз ёсдюрген жашығъыз бла ёхтемлинирге эркинсиз. Аны тюз ниетли юйретгенигиз ючюн сау болугъуз».

Алғъа Аслан Архангельск областьда Мирный шахарда 08342-чи номерли аскер бёлюмде къуллукъ этгенди. Анда да атын иги бла айтдырғъанды. Грамота бла да сағъаланнган эди.

Бусағъатда уа Киров областьда стратегиялы магъаналы ракет аскерлеге кёчюргендиле. Мариямғъа бюсюреу къағъыт да андан келгенди.

Аслан Къабарты-Малкъар къырал университети филология факультетин бошағъанды. Окъууну кезиуюнде, жамауат жашауына тири къатышып, махтаугъа тийишли болғъанды. Кеси да бокс бла кюрешеди.

«Аскерде къуллукъ этген жашларыбыз атларын иги бла айтдырғъанларын билселе, ёсюп келген жашчыкъларыбызғъа ол себеп болур деп, алай сунама, - дейди Асланны анасыны тамата эгечи Жантуудуланы Лиза. - Махтап айтмайма, алай Аллах кимни сюе эсе да, аны аллында аллай жаш айлансын. Кесими къолумда ёсгенди, адепли, намыслы сабийди».

Кёнделенден Жантуудуланы Мариям тёрт жаш ёсдюреди. Таматасы Мурат, КъМКъУ-ну юридический факультетин бошап, Тырнаууза ишлейди, Аслан аны гитчесиди, Самат КъМКъУ-ну сервис эм туризм факультетинде окъуйду. Юйюрню кичиси Азамат а Санкт-Петербургда Нахимов атлы училищени биринчи курсуна киргенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Сёзлюк

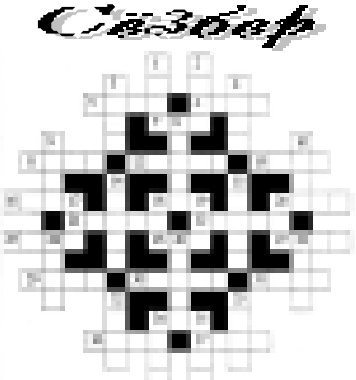

ЭНИНЕ: **5**. Уучу ит. **6**. Чириген ағъачны «уну». **7**. Сан этилмей ачыкъ отда бишириген къой мыллык. **11** Аны бла кийим биледиле. **12**. Айлыкъ да, жыллыкъ да бахча битим. **13**. Къаллай сёзню къысхасы болуучуду? **16**. Арқъа, ол а тауда да барды. **18**. Жаулукъну мангылай башда тюйюмчек этип къысыу. **20**. Малны «чурғъу». **21**.Жылны ичинде аш аллғъан сыйлы ай. **22**. Арсарлыкъ. **23**. Жаныуар сыфатха кирип аманлыкъ этиучю адам. **25**. Заман, кезиу.**27**. Бир затда бузукъ жер. **29**. Аналы къызы жашына. **30**. Ат жыйын. **31**. Сугъарырғъа къолдан этилген илипин. **34**. Жалчы.**36**. Таш жарашмаучу буруу. **37**. Намазғъа чакъырыу.

ЁРЕСИНЕ: **1**. Чалғыы «жыйымдыкъ». **2**. Къуурнчда аш этген. **3**. Темир билеу. **4**. Ууз «къабакъны» бир жаны. **8**. Картофха ушаш ашарғъа жараулу ханс тюп. **9**. Къартлыкъда чыгъыучу тюк. **10**. Ёксюз, иесиз къалғъан. **14**. Ишчи ат. **15**. Киймде жаудан къалғъан «сурат». **17**. «Къайда къалдынг, талчыкъмаучу .... атым» (жырда).**18**. Ол узун болса, акъыл къысха болады. **19**. Керти дуния. **20**. Кюшлю «бал туз». **24**. Ғыржын «тары». **26**. Эртте столғъа аш-азыкъ ташыучу адыр. **28**. Желден, жаундан бугъар.**32**. Печьни «ашы». **33**. ... -тюек. **34**. Тууар териден этилген жип.**35**. Ол да кьонгуроуду.

Сёзберни **ТОКУМАЛАНЫ Хусейн** жарашдырғъанды.

Газетни 143-чю номеринде басмаланнган сёзберни жууаплары.

Ангылатыу

Велосипедчи жолғъа чыкъды эсе

Жай айлада артыкъда республиканы жолларында велосипед бла айланнган жаш адамла кёпдюле. Жарсыуғъа, аланы асламысы жолда жюрюуню жорукъларын билмейдиле. Ол а бек къорқъуулуду орамлада автотранспорт быллай кёп жюрюген заманда.

14 жыллары толмағъан жаш адамлағъа орамлада, жоллада велосипед бла жюрюрге жарамағъанын ата-анала билирге керекдиле. Велосипедчиле уа жаланда жолну онг жаны бла, бир бири ызларындан тизилип барырғъа эркиндиле. Жаяу адамлағъа чырмаулукъ этмей эселе, ала жол жанлары бла барырғъа да боллукъдула.

Велосипед жюрютгенлеге быллай затла эркин этилмейдиле: къоллары бла рульдан тутмай барырғъа, 0,5 метрден узун неда кенг затны этлирге, велосипедни сюрюрге чырмаулукъ этген ауур затны жюклерге.

Жаш велосипедчиле транспорт жюрюген жерледе артыкъда сакъ болурғъа керекдиле, тротуарлада да алай. Велосипед да транспортду, аны тап жюрюте билмегенле кеслерин да ачытырыкъдыла, башха жолоучулағъа да хаталары жетерикди. Аны унутурғъа жарамайды.

А.КАЗИЕВ.

Нальчик шахарда УВД-ны ОГИБДД-сы.

Ма санга!

Сокъурлагъа водитель удостоверенияла берилликмидиле?

√ Жолда болум къаллай болғъанына юсюнден информация сокъур водительге энчи интерфейслени болушлукълары бла билдириледи.

√ Къысылғъан хауаны толкъунлары къурағъан тактильная карта арбачыгъа (автомобилистге) жолда болғъан битеу тыйғъычланы юслеринден хапар айтады.

Кёзлери кёрмегенлеге деп автомобиль чыгъарылғъанды, Аны Вирджинияда (АБШ) университети робототехника эм механика устройствола жаны бла лабораториясында ишлегендиле. Автомашинаны конструкциясын жарашдырыр ючюн, инженерле 5 жыл кюрешгенди эм сиз суратда кёрген автону чыгъарғъандыла.

Биринчи сынауғъа башы жабылғъан полигонда жетишимли ётгендиле. Алай иш алыкъа официальный краш-тестлеге жетмегенди.

Болсада ала барысы да ууакъ затладыла, дегенди Вирджинияны университети директору Денис Хонг. Ол айтханнга кёре, чыгъарыучуланы эм сокъурланы жарсытхан баш проблема законодательстводу: аны сокъурлағъа да водитель удостоверенияла берилирча тюрлендирирге керекди.

Арсарсызлыкъ

Тиширыу айыуну хорлагъанды... къычырыгъы бла

Жыртхыч жаныуар Надежда Тепляковағъа ауур жара салғъан эди, тюзюн айтханда, къулағъын юзюп алғъанды... Тиширыу жаланда ачы къыычырыгъына хайыриндан сау къалғъанды.

Бу тюрлю иш ингирде кеч, 53-жыллыкъ Надежда Тепляковa ишден юйюне къайтып келе туруп болғъанды. Таза сууланы жарашдырғъан цеххе жаланда бир жол барды, ол а тайғъаны ичи бла барады. Алайлада жангызлай айланырғъа жарамайды, алай Тепляковағъа бу жол ишден кесинлей алайтын къайтырғъа тюшген эди.

- Жолну бир бек аман жери барды, - деп хапар айтады Надежда Ивановна. - Ол алайда бек тарды, ағъачха бек жуукъ жерни барырғъа тюшеди. Бир тиши айыу, къалын ағъачны ичинден чартлап чыгъып, мени юсюме айланнганды. Бек уллу къап-къара жаналгъыч! Тырнакълары, тишлери бла да мени жыртып баллайды.

Асыры апчығъанымдан мени бек алғъа солууун тыйылып къалғъан эди. Болсада артда мени къычырыгъым алай уллу чыгъады - айыу, мени къоюп, къачып баллағъан эди...

Туғъан элине дери Надежди Ивановна, сюркелип, юсюнден да къаны сарқъа жетеди. Эри уа, аны терк окъуна машинағъа миндирип, больницағъа тапдырғъанды.

- Аны хар жеринде да терен жылтығъан жаралары бар эдиле, - дейдиле докторла, тиширыуну халыны юсюнден хапар айта. - Бутларында, белинде, боюнында, кёкюрегинде да. Къулағъы къабылып, артталыда юзюлюп алынырғъа аздан къалып эди. Бек къыйын операцияла этерге тюшеди.

Врача, аны жаралары ашланып, кёп къыйнарла деп, бек къорқъа эдиле, алай, Аллаха шукур! Хар зат да кёп бармай тап болғъан эди: эки ыйыкъ озғъандан сора Надежда Ивановнаны больницадан чыгъарғъандыла. Айыуну уа уучла ёлтюрген эдиле.

-Адамғъа бир кере чабыуул этген жыртхычны къоншулукъда туруу бек къорқъуулуду деп биз алай санайбыз,-деп ангылатады Кемерово областьны жаныуарланы дуниялрыны объектлерин къоруулау жаны бла департаментини начальникини орунбасары Аскар Алибаев.

Аны бла бирге уа, уучла айтханнга кёре, Надежда Ивановна айыуғъа жолукъғъан заманда кесин бек тап жюрютгенди. Аллай кезиуде адам не къадар уллу къычырыргъа, темир, затланы бир бирге уруп, не къадар уллу таууш этдирирге керекди. Баймакъ жыртхычла ол затладан бек къорқъадыла.

«Комсомольская правда» газеттен.

Фестиваль

Отарланы Омарны хурметине

4-чю августда Отарланы Омарны хурметине аталғъан малкъар халкъ жырны фестивалы бардырылыкъды. Ол **18 сағъатда** Нальчикдеги Къырал концерт залда башланырыкъды.

Хош келигиз!

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ:КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
АЛИКАЛАНЫ Владимир, АППАЙЛАНЫ Музафар (баш редакторну орунбасары), БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары), БИТТИРЛАНЫ Аминат, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪУЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйы - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууаплы секретарь -42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректора - 42-63-52

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Жамауат-политика жашауну бёлюмю- 42-67-68,42-24-02.
Экономиканы бёлюмю - 42-66-73.
Культураны бёлюмю - 42-75-82.
Социальный политиканы бёлюмю - 42-66-76, 47-27-59.
Жангылыкъланы бла спортну бёлюмю - 47-26-39, 42-66-71 .
Письмоланы, рекламаланы эм билдириулени бёлюмю - 42-37-94.
Тилманчланы бёлюмю-47-31-28. Сурат алыучу бёлюм - 42-68-72.
Бухгалтерия - 42-30-87
Операторла -47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла къағъыт жюрютмейди. Къоз жазмалағъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылғъан оюмла редакцияны оюму бла келишмеге болукъдула. Алада айтылғъан хар зат ючюн, Россей Федерацияны басманы юсюнден Законуна тийишлиликде, материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.
Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылғъан 5-6 бет) кёпню алмайды.
Газет Басманы эм асламы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июньда регистрация этилгенди.
Регистрация номер —И-0066. Индекс - 51532

Газетни басмағъа КъМР-ни Информация коммуникацияла, жамауат биригиулени эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министерстводуну компьютер службасы хазыр этгенди.
Газет 1905 жылда Революция атлы республикалы полиграфкомбинатда басмаланнганды, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33
Газетлени иелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды.
Телефонла: 42-06-51, 42-19-97
Газетлени розницағъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: 42-69-34

Номерге графикге кёре 19 сағъатда кьол салынады. 21.00 сағъатда кьол салынғанды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРҒЪАНЛА:
Аппайланы Музафар - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасары; Акушланы Феруза (1-чи бет), Зезаланы Лида (3,4,5,6-чы бетле), Ахматланы Шахида (2-чи бет) - корректорла.

Тиражы 3850 экз. Заказ № 2484

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:

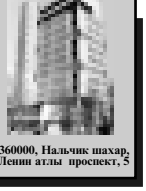

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5